

На основу и члана 84. став 1. тачка 15), подтачка (1) Статута Универзитета одбране у Београду („Службени војни лист“, број 24/11), Сенат Универзитета одбране доноси

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ УНИВЕРЗИТЕТА ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Кодексом професионалне етике на Универзитету одбране у Београду (у даљем тексту: Етички кодекс) утврђују се основна етичка начела у високом образовању, објављивању научних резултата, односу према интелектуалној својини, односима између наставника и сарадника, других запослених и кадета и студената, поступцима у наступању високошколске установе и наставника, сарадника, кадета и студената у правном промету као и према јавности и средствима јавног информисања.

Члан 2.

Етички кодекс садржи морална начела и начела професионалне етике којих се у раду и начину живота морају придржавати сви припадници Универзитета у свом професионалном и јавном деловању као и одредбе о морално неприхватљивом понашању на Универзитету одбране у Београду (у даљем тексту: Универзитет) и у вези са њим.

Припадници Универзитета су, у смислу овог кодекса, наставници, сарадници, истраживачи, кадети и студенти, друга лица која учествују у наставно-образовном раду и која се баве научноистраживачким и стручним радом на Универзитету и високошколским јединицама у саставу Универзитета (у даљем тексту: високошколске јединице).

Члан 3.

Етички кодекс, доноси се са циљем:

- 1) очувања достојанства професије;
- 2) развијања и унапређивања моралних вредности академске заједнице;
- 3) уважавања и заштите вредности знања;
- 4) уважавања и подизања свести о одговорности наставника, сарадника и свих припадника Универзитета.

Члан 4.

Начела Етичког кодекса примењују се и на лица која нису припадници Универзитета али учествују у раду и деловању Универзитета, и уколико се њихово понашање и деловање може непосредно повезати са Универзитетом.

Високошколске јединице могу општим актом допунити стандарде понашања и дефинисати морално неприхватљива понашања, правилима специфичним за поједину високошколску јединицу, на начин који није у супротности с овим етичким кодексом.

II. ОСНОВНА НАЧЕЛА

Члан 5.

Основни постулати и начела Етичког кодекса, која су полазиште сваког рада и деловања на Универзитету јесу:

- 1) једнакост свих грађана пред законом;
- 2) забрана дискриминације;
- 3) неприкосновеност људског живота и достојанства;
- 4) аутономија Универзитета;
- 5) слобода научног стварања;
- 6) развијање духа толеранције;
- 7) слобода говора и истраживања;
- 8) истинољубивост односно откривање и одбрана истине;
- 9) солидарност односно међусобно уважавање, поштовање и помагање у раду;
- 10) објективност и непристрасност у оцени туђег рада и резултата;
- 11) право на информацију, уз посебно поштовање приватности и поверљивости извора информација;
- 12) обавеза да се не присвајају туђи резултати и признања;
- 13) обавеза сталног стручног и научног усавшавања.

III. ОСНОВНИ ЕТИЧКИ КАНОНИ

Члан 6.

Основни етички канони, у смислу овога Етичког кодекса јесу:

- 1) Канон 1: У односу према професији припадници Универзитета су слободни и одговорни да у свом раду траже и бране истину;
- 2) Канон 2: У односу према кадетима и студентима наставници и сарадници подстичу слободан и одговоран приступ учењу и исказивању стеченог знања;
- 3) Канон 3: У односу према колегама, сви припадници Универзитета су дужни да негују колегијалне односе који су засновани на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о заједничким академским интересима;
- 4) Канон 4: У односу према институцији, сви припадници Универзитета као и лица из члана 4. став 1. овог етичког кодекса, дужни су да чувају интегритет академске институције и да раде по свом најбољем знању, савесно, марљиво, културно и посвећено;
- 5) Канон 5: У односу према окружењу, припадници Универзитета учествују у друштвеном животу као сви грађани али своје ангажовање усклађују са обавезама у оквиру научне области за коју су бирани, обавезама према кадетима и студентима, настави као и интересима у академској институцији.

1. Однос према професији

Члан 7.

У односу према професији, припадници Универзитета су слободни и одговорни да у свом раду теже откривању и одбрани истине, онако како је разумеју и виде, у атмосфери дијалога и толеранције.

Припадници Универзитета су дужни да:

- 1) унапређују сопствена знања компетенције, у складу са највишим стандардима савремене науке и образовног процеса;
- 2) настоје да достигну највиши ниво на плану научних сазнања и технолошких решења као и њиховог преношења у научној области којом се баве;
- 3) обезбеђују тачност и прецизност у саопштавању тих сазнања у оквиру садржаја студијског програма који се остварује;
- 4) правично користе усвојена знања, шире их и преносе;
- 5) развијају и подстичу критичку мисао;
- 6) промовишу академске слободе, аутономију Универзитета и интелектуалне и духовне слободе;
- 7) негују самодисциплину;
- 8) испољавају интелектуално поштење.

Професионална слобода, научна радозналост и истраживачки дух не могу бити оправдање за повреду основних права човека, права и достојанства колега и осталих припадника Универзитета.

Тренутни и успутни интереси, било материјалне или моралне природе, не смеју угрожавати или компромитовати слободу стварања, истраживачки и стваралачки дух.

Члан 8.

Морално је неприхватљиво свако непоштовање утврђених правила односно стандарда, како деловањем тако и пропуштањем да се делује, чиме се угрожава или компромитује слобода стварања, академска слобода, професионалност и академски дух.

Као посебан облик морално неприхватљивог понашања издваја се плагирање научних радова и идеја учињено од стране припадника Универзитета.

2. Однос према кадетима, односно студентима

Члан 9.

У односу према кадетима и студентима, наставници и сарадници подстичу слободан, одговоран и озбиљан приступ учењу односно студирању као и исказивању стеченог знања.

Наставници и сарадници су дужни да:

- 1) задовоље највише професионалне стандарде у настави;
- 2) кадетима и студентима буду истински интелектуални водичи и саветници као и да доприносе интелектуалном развоју кадета и студената у оквиру научне

- области у којој се настава обавља;
- 3) успоставе са кадетима и студентима однос међусобног уважавања и поверења;
  - 4) обезбеде објективан, поуздан, проверен и уједначен систем праћења рада и оцењивања знања, тако да свака оцена за сваког кадета и студента вреднује искључиво резултате релевантне за оцењивање;
  - 5) пружају једнаке могућности унапређења знања које свим кадетима и студентима обезбеђује могућност за подједнак напредак;
  - 6) штите академске слободе и права кадета и студената.

Допринос или помоћ студената у настави достојна је поштовања и оправдава мере позитивне дискриминације у оцењивању.

Члан 10.

Морално је неприхватљиво понашање супротно утврђеним стандардима, као што је: искоришћавање, шиканирање, злоупотреба, дискриминисање, ругање и исмејавање кадета и студената, као и на други начин недолично понашање према њима, вређање њиховог достојанства, сваки облик напада на личност кадета и студента а нарочито њихово сексуално узнемиравање.

3. Однос према колегама

Члан 11.

У односу према колегама сви припадници Универзитета су дужни да негују колегијалне односе засноване на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о заједничким академским интересима.

Чланови академске заједнице су дужни да:

- 1) у размени идеја и критика уважавају другачија мишљења, поштујући легитимност туђих идеја и супростављајући се критичким ставовима опонената примењујући искључиво научне аргументе;
- 2) у професионалном вредновању колега поступају сходно принципима објективности, непристрасности, разборитости, коректности, дијалога и толеранције;
- 3) поштују и бране стваралачку слободу сарадника;
- 4) учествују у ваннаставним активностима и прихватају обавезе у органима академске институције, у складу са својим могућностима;
- 5) у вршењу функције која им је поверена поступају у оквиру овлашћења која им дају закон и општа акта академске институције, уз поштовање Етичког кодекса.

Члан 12.

Морално је неприхватљиво свако деловање супротно утврђеним правилима и стандардима, које за последицу има нарушавање угледа и достојанства припадника Универзитета, а нарочито:

- 1) наметање колегама услова за напредовање који нису у складу са позитивним прописима и добрим академским обичајима (искључиви критеријуми вредновања

- и напредовања јесу стручност, способност и професионални резултати), ради стицања материјалне или какве друге користи за учиниоца;
- 2) узнемиравање (вербално или физички) које доприноси стварању неугодних околности, негативне климе или нетрпељивости која другу особу застрашује, вређа или понижава, дискриминација по било ком основу;
  - 3) сексуално узнемиравање, посебно између припадника Универзитета који су у односу надређености/подређености, што подразумева оцењивање резултата туђег рада и одлучивање о напредовању, статусу, погодностима или наградама;
  - 4) оцењивање професионалне компетенције било ког припадника Универзитета према критеријумима који нису релевантни по позитивним прописима и доброј академској пракси.

4.Однос према институцији

Члан 13.

У односу према институцији, припадници Универзитета и лица из члана 4. став 1. овог етичког кодекса, дужни су да чувају интегритет академске институције и да раде по свом најбољем знању, савесно, марљиво, културно и посвећено.

Лица из става 1. овог члана су дужна да:

- 1) поштују устројство институције, уз слободу да критикују и мењају њена правила;
- 2) у случају ангажовања ван академске институције свој рад регулишу сходно прописима о сукобу интереса на Универзитету и ускладе га са интересима матичне институције;
- 3) у свим поступцима који се односе на остварење стандарда из Етичког кодекса или су у вези с њима, омогуће припадницима Универзитета о чијим се правима и интересима ради учествовање у поступку, право да се изјасне о релевантним наводима и да изнесу своје аргументе као и равноправан положај у поступку у односу на друге учеснике који се налазе у истом или сличном положају.

Члан 14.

Морално је неприхватљиво свако непоштовање утврђених стандарда, којим се угрожава или компромитује академска институција.

Протекционизам, лобирање, уцене и притисци, мито и корупција и други облици нечасног утицања и кршења стручних критеријума и стандарда у вршењу академских послова, представљају најгрубљу повреду правила академског понашања.

5.Однос према окружењу

Члан 15.

У односу према окружењу чланови академске заједнице учествују у друштвеном животу и своје ангажовање усклађују са обавезама у оквиру научне области за коју су бирани, обавезама према кадетима и студентима, настави и интересима у академској институцији, Министарству одбране и Војсци Србије.

Припадници Универзитета су дужни да наведу када јавно наступају у име Универзитета и у свим јавним наступима у којима представљају академску заједницу обавезни су на поступање у складу са највишим етичким и професионалним стандардима.

Када иступају као приватна лица, припадници Универзитета су дужни да онемогуће стварање утиска да то чине и у име својих колега или академске институције.

Припадници Универзитета су дужни да се боре против свих видова корупције у високом образовању и у том смислу обавезни су и да изграђују и следе механизме безбедног пријављивања и испитивања случајева корупције унутар Универзитета.

Члан 16.

Морално је неприхватљиво свако непоштовање утврђених стандарда деловањем или пропуштањем да се делује, посебно наглашавајући обавезе свих чланова академске заједнице према кадетима, студентима и настави, уз изричиту забрану злоупотребе академског ауторитета ради остваривања личних или пословних интереса.

Завршна одредба

Члан 17.

Овај етички кодекс ступа на снагу осмог дана од дана доношења и објављује се на Интернет страници Универзитета.

РЕКТОР
генерал-потпуковник
проф. др Миодраг Јевтић, с.р.